

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

pare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
nui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SPINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 1

Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

1 Ianuarie 1943

Anul 106

**In an
se duce...**

de V. Branisce

Dorurile mele
N'au intruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare...
Spulberate și strivite
frunze pe cărare

Ma [O. Goga „Cântece”]

se va... câteva clipe. Apoi, grea,
mărată, tăcerea peste zilele tale
Albu Cornet echiu. Intât: tăcerea, apoi
area.

Te-am iscodit cu înmuguriri în su-
let în primăvara ce se lăsa așteptată.
Am colindat cu tine drumurile gândului
și ale dorului. Am bătut calea Buceagu-
lui și a Crâmului, ne-am afundat în ste-
pele nemărginite și am aprins candelă
dincob de ape, hăt departe, unde se
bat muniții în capete.

Am apăsat greu de coarnele plu-
gului, am arat, am semănat, am secerat,
am umplut hambarele și-am așteptat.

Dar rodul s'a scuturat ca și floa-
rea și cu el, nădejdea ce ne-o pusese
în tine. Acum, un gulguiu alb acoperă
pământul, iar tu, istovit și fără vlagă,
ne părăsești pentru totdeauna. Te întorci
în lumea eternă a neființei, pentru ca un
alt an tânăr să-ți ia locul și pentru ca
gândurile noastre sprintare să se în-
drepte cu aceeași încredere spre noul an
și să-l întâmpine cu bune urări și osa-
nale, așa cum te-am primit și pe tine în
prag de an nou.

Gândurile ce ne frământă sunt a-
celeași. Dorurile, tot cele vechi. Noi nu
suntem de ieri de alaltăieri pe aceste
plaiuri. Nu suntem de pripas. Cronicarii
zeleși nu ne-au încrestat cu tulburare
așezarea pe aceste meleaguri.

Istoria ne-a găsit pe metereze. De
aceea s'au iscat atâtea întrebări în jurul
ființei noastre. De aceea ne lipsesc mar-
torii din epoca zămislirii. Unicul martor
este însăși ființa neamului.

Singur, având fârtat doar codrul,
leagăn pământul și acoperemânt bolta
înstelată, s'a încheșat poporul român.
Iar dacă în timpurile mai nouă neamul
și-a făurit o țară, a călcat el prin a-
ceasta vreo lege divină sau omenească?

Dorurile de totdeauna, dorurile
noastre fără intruchipare bat la poarta
noului an cu fâlfâiri de aripi ostenite.

Dar nimic nu le poate abate din
cale. Nici greutatea drumului străbătut,
nici zădărnici așteptării. Drumul doru-
ri e fără sfârșit.

CALENDAR PENTRU NEAM

de
ION COLAN

Timpul nu ni-l mai cronometrăm.
Striviți sub apăsarea zilelor în-
durerate sau poposind pe culmile
săptămânii de nădejdi, anul și-a
consumat lunile, calculat, implaca-
bil, după legile lui, urmând ca pro-
nunțarea sentinței în cauza celor ce
s'au înscris în fals, să se pronunțe
mai târziu, cândva, în vreme.

Dacă, din nevoi contabile, in-
geniozitatea practică a matematici-
enilor și astronomilor a reușit să
divizeze indivizibilul — comparti-
mentare prețioasă Istoriei — omul
s'a încadrat în diviziuni, dar a ră-
mas sub vremuri.

Azinoapte a murit un an?

Poate mai mult decât atât, azi-
noapte a murit încrederea pe care
ne-o pusese în el.

Și tot azinoapte s'a născut al-
tul, în afară de noi.

Ceea ce se petrece în afară, nu
ne aparține. În noi însă renasc, din
mormântul proaspăt, toate speran-
țele care nu pot să moară, chiar
dacă niciunul din cei de azi mâne
nu va mai fi.

Incorsetați în formulele unei
catalogări universale, suntem ispi-
tiți să facem bilanțul celor ce au
fost și proiectul zilelor ce vin.

Am crezut și noi în ani, în loc
să credem în timp. Ne-am acățat și
noi speranțele în culele zilelor, în
loc să ni le aninăm în veșnicie.

Câte popasuri, atâtea scadente;
câte scadente, atâtea înfrângeri sau
victorii.

Iarăși a trecut un an, ca o cli-
pă din viața noastră.

În marginile ei se putea întâm-
pla tot ce noi am dorit.

Ar fi fost normal să se întâmple.
Impotriva cui să ridicăm acuze,

dacă la Tribunalul vremii o amă-
nare a fost înregistrată pentru pro-
babile vicii de formă?

Dar idealul nu moare. Poate
întârzia, dar nimeni nu-l poate în-
gropa.

1942 ne-a contrazis.

Constatăm, fără a încheia re-
gistrele.

Poate nu e oportun să spui tot
ce gândești. Poate, numai că opor-
tunismul însemnează timp împre-
muit, ore numărate, ceva foarte li-
mitat, chiar dacă limitele țin anii.
Mai presus de calculul necesar îm-
prejurării, bate inima unui neam.
E liber oricine să nu țină seamă de
asta, dar ea va bate mereu, la fel.
Nefiind dispusă, această inimă,
să intre, oriental, în repaos, calcu-
lele nu pot avea decât o valoare
temporară.

Învie, în noi, la căpătâiul lui
1943, tot ce a murit azinoapte, la
priveghiul anului 1942.

Și așa, în vreme, fără început
și fără sfârșit, neamul — prin fie-
care din noi — va lupta să-și impli-
nească hotarele.

Până unde merg aceste hotare,
o știu istoricii. Cei care nu știu, o
pot constata; fără efort.

Dacă vremea n'o mai crono-
metrăm științific, ne păstrăm, totuși,
bătrânescul răboj.

Stă încrestat pe el tot ce avem
de făcut.

Și vom face.

În anul care a'nceput, sau în
vremea fără început?

Măsură în vreme suntem numai
noi.

Istorie

de Lucian Valea

Stau veacurile grămădite 'n file,
Măririi cu prăvălirile de-avalma,
Și peste toate timpul cu sudalma
Își râde 'n sbor de nesfârșite zile.

Mândria intră'n vorbele servile;
Nemărginirea o încape palma...
Ca să destrame 'n noi visarea,
calma,
Renaște patima din vechi argile.

Și-atâtea tomuri rânduite 'n vază,
Veciei noastre vrând să-i ție pază,
Incet le 'nghite praful mai cuminte...

Doar serile când vremea 'n ore
plânge,
Simțim măreț istoria fierbinte
Ce-o scriu str' unii și ne-o lasă 'n
sânge...

Aurel Mureșianu

de Ion Breazu

II.

Redactorul *Gazetei* încurajează,
încă din copilărie, orice acțiune care
întărește solidaritatea națională. În 1862,
ca elev al liceului săsesc din Brașov,
el inițiază „Compania literară a junilor
studiosi dela Gimnaziul superior din
Brașov pentru cultivarea limbii și a li-
teraturii române”, la ședințele căreia el
citește numeroase disertații, dintre care
una poartă titlul, semnificativ pentru
credințele lui de mai târziu: „Pelagia
Roșu, sau femeile române în 1848”. Lui
Aurel Mureșianu se datorește reuniu-
nea celor două societăți ale studenților
români din Viena într'una singură, pe
care, inspirându-se dela „Italia jună” a
lui Mazzini, el va boteza-o „România
Jună”. Cu prestigiul pe care i-l-a dat
Eminescu, Slavici și un lung șir de spi-

rite alese de pe întreg cuprinsul pă-
mântului românesc, ea va deveni cea
mai de seamă societate studențească
din trecutul românesc. Dela Viena, unde
a făcut strălucite studii de drept, el
trimitea *Gazetei* articole de o surprin-
tante decât acestea sunt însă artic
publicate în marea revistă vi-
„Die Reform”, de su

el singur
mult decât
așoveni la
âna largă.
gă numele
cu cartea,
stențele ar
eva istoria
anu, Orco-
scu și mono-
utul comer-

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 1956/1944
Exemplar legal

INSTANTANEE**Recunoștințe umane**

Defunctul rege al Angliei, George, vizită odată Dublinul. Sentimentele Irlandezilor față de Englezi sunt bine cunoscute. În vreme ce monarhul stănd pe tribună, primul defilarea, calul unui ofițer se sperie și porni în goană spre partea unde era acesta. Văzându-se în primejdie, regele, coborî de pe tribună și se trase mai la o parte. În clipa aceea o mașină infernală explodează, aruncând tribuna în aer. Suveranul cumpără calul ofițerului, îl duse în grajdurile sale și acolo, drept mulțumire pentru că i-a salvat viața, animalul a primit cât avu zile cea mai bună îngrijire și hrană, fără a fi întrebuințat la nimic.

Colonelul Nobile, cu vreo două decenii înainte de asta, a aruncat stindardul italian asupra Polului Nord. Câțelul său, o mică jăvră de rasă h pernobilă, l-a însoțit pe stăpân în această grea și riscantă călătorie. Nobile, când și-a luat câțelul cu sine în avion, a făcut-o — se zice — dintr-o superstiție: l-a privit ca talisman aducător de bine. Și nu s'a înșelat. Expediția la Pol a succes și din gloria aceasta mare ar fi fost o nedreptate crudă să nu se împartășească și mititelul fox. De aceea, liga pentru protecția animalelor i-a conferit medalia de aur și — un omagiu înscris. (În ce limbă nu știm.) Când i s'a atârnat medalia la gât, c'o fundă albastră probabil, fox de sigur a făcut un "sluj" solemn. Tot așa când îi predară oiorifi-a hârtie. A lins pe urmă, frumuseț, mâna celor ce i-au adus această cinste, dacă peste tot nobleța sa și poziția ce ocupa atunci îi mai îngăduia să facă aceasta. Îmi place să cred că liga recunoștitoare, pe lângă înaltele semne de distincție n'a uitat să alăture și o cutie de bomboane pentru ca omagiul să fie complet.

Cuind în vremea aceea știrea în ziare despre decorarea micului fox și călătoria sa la Pol, am regretat că nu mă ajută limbajul m-a nădărg de om să-i iau un mic interview prin rad o'efonie. Ar fi sunat astfel:

"Dragă foxilică, te rog spune-mi mata cum ți-a bă'ut inimioara când ai făcut virajuri acolo în vârful globului? Nu ți-a fost teamă dragă, c'o să vii de-a berbeleacul până la Equator? Ce crezi tu foxilică, putea-vom în curând să patinăm la Pol? Ce impresie făcure asupra mă-tăluții peisajele antarctice și aurora boreală, dragă foxilică. Ingâmfat, ca toți aristocrații, te pomenești că s'ar fi simțit jignit javra de tonul mea intim și numai ce-aș fi auzit sbârâind în urechi un mârâit de ceta ce face să te ia cu frig prin spate.

Mi-am adus aminte de aceste două cazuri citind deunăzi într'un ziar străin despre un câine plîst care a adus frumoase servicii armatelor noastre. Ne mai pînând fi utilizat din cauza unei răni produsă de-o schijă, animalul — drept recunoștință — va primi o pensie viageră. Să sperăm că nu se va revoca.

Ecat. Pitiș.

C. Rădulescu-Motru

Membru al Academiei Române

Etnicul românesc

Comunitate de origine, limbă și destin

București, Casa Școalelor, 1942, p. 134

În această deosebit de interesantă lucrare, autorul aduce un punct de vedere personal în chestiunea concepției etnicului. D-sa arată că datele antropologice nu sunt îndestulătoare pentru a se stabili un tip etnic românesc numai pe caracterele biologice. Împlinirea noțiunii de etnic românesc nu se poate face decât făcând seama mai ales de caracterele psihologice.

Pe această latură psihologică, se arată în lucrare că la origine etnicul este sprijinit pe conștiința de comunitate de origine (p. 14), pentru a se trece ulterior la conștiința comunității de limbă (p. 15). Astăzi, baza etnicului se găsește însă într'o altă manifestare sufletească, anume aceea a conștiinței comunității de destin (p. 16—17), care reprezintă și cea mai înaltă treaptă, până astăzi, a evoluției psihologice a așezărilor etnice.

„În direcția aceasta, conștiința comunității de destin aduce cu sine o adevărată revoluție în politica externă a națiunilor...”

„Aceasta este marea răscruce de drum, înaintea căreia, dimpreună cu multe alte popoare europene ne găsim noi Români, astăzi...”

Și se întreabă autorul: „Etnicul nostru român va putea sau nu, să suporte această transformare în conștiința lui de comunitate?”

Examinând pe scurt, comparativ, fundamentele caracteristice, autorul arată că Românul posedă baza fixă necesară, și totodată și potențialul și suplețea necesară adaptării la cerințele unui destin propriu (p. 18—19).

Fixitatea incomparabilă a obiceiurilor vechi și asimilarea ulterioară a religiei ortodoxe s'au întrepătruns într'un ciment sufletesc propriu (vezi arta și poezia).

Mai este o probă de vigoare faptul că limba noastră „primește cu ușurință inovațiile, dar cu aceeași ușurință se și scutură de ele” (p. 20).

De unde și concluzia că „înșușirile etnicului nostru îndrituiesc a aștepta cu încredere comandamentul zilei de mâine” (p. 21).

Odată fixate aceste puncte de plecare, autorul trece la stabilirea directivelor ce trebuie urmate pentru ca opera etnopsihologilor să devină cât mai utilă.

Cercetările de până astăzi n'au fost în stare să coordoneze în deajuns, n'au fost destul de metodice.

Impărțirile pe care le face școala din București, care studiază etnicul în cadre limitate (cosmologic, biologic, psihic și istoric, nu constituie o greșală, ci o interesantă metodă ajutătoare. Au însă dezavantajul că abat atenția etnopsihologului dela explicarea conștiin-

ței etnicului total spre înfățișările sale parțiale (p. 27).

Se arată de către autor că între viața individuală și între viața socială există o punte de legătură, căci și în una și în cealaltă, actele derivă din conștiință, căreia i se adaugă o componentă inconștientă de origine biologică (p. 32—34), biologicul constituind aici un dinamism intrinsec (p. 34).

Etnicul are deci la bază o componentă tradițională (deci obținută prin educație socială) (p. 36—38), dar această componentă se actualizează în conștiința ori de câte ori sunt create condițiile exterioare inedite care cer aceasta (p. 39).

Etnicul condiționează deci intru-câtva manifestările sociale: a) limitându-le (forma negativă) sau b) încadrându-le pe o direcție (forma pozitivă).

„Etnicul românesc, precum și al oricărui alt popor... este așadar stabil prin baza sa și mobil prin ultima sa desăvârșire” (p. 50).

Speculațiile metafizice asupra etnicului (p. 56—60) nu sunt nicicum folositoare: „mult timp pierdut, și tocmai când el ne este mai scump ca oricând” (p. 60).

De altă parte nu trebuie sprijinite cercetările pe clasificări ale stărilor culturale și trebuie evitată invocarea statisticilor. Căci clarificarea stărilor culturale ale maselor sunt importante numai ca simple indicații (p. 69).

Orice pronostic asupra etnicului românesc trebuie bazat nu pe statistici numerice în masa sătească, ci pe potențialul său de creare a tipurilor vocaționale, înnoitoare, care singure dau măsura originalității unui popor (p. 68).

Autorul cere intensificarea cercetărilor în acest spirit (p. 69) arătând vastitatea câmpului de explorat, și și precizează îndrumările cu detaliile potrivite.

Interesanta lucrare a d-lui prof. Rădulescu-Motru abundă în vederi originale și în precizări metodologice de cel mai mare interes.

Acest volum depășește simpla oportunitate a momentului de față și creștează cu vigoare imperative zilei de mâine într'un adevărat cult al etnicului nostru.

Dr. D. C.

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte. Lipsa de hârtie, tot mai simțită, nu ne permite să înmulțim numărul paginilor.

PREDICI ÎN PUSTIE

Sunt nervos

Bieții oameni, cu atât mai mult compătinesc, cu cât mai des îi auzim zicând: „Eu sunt om nervos, nu pot suferi așa ceva, îmi vine să turb...” Sigur, dacă mereu îți repeți că ești nervos, că te scoate din sărite cea mică neplăcere, sfârșești prin a-ți micina nervii, a-ți turbura digestia, somnul nopții, a îmbătrâni înainte vreme. Dacă ți-ai repeta mereu tot contrarul:

„Nu mă supăr de nimic; vreau să văd ce am de făcut; nu-mi plăcesc nădărușii; voi rezolva toate problemele mele; voi înțelege, neprișit, și mai ales bine de tot, orice inconvenient ivit în calea mea”, ți-ai păstra, de sigur, sănătatea nervilor.

Eu nu aprob pe cei ce susțin că foarte mulți oameni suferă de traucă și îngâmfare. Din contră, găsesc că mai mulți suferă de o depreciere a lorii proprii. Am avut prietini și cunoscuți care în modestia lor exagerată stăteau mereu în umbră, dar imediat ce s'a dat în mână cine știe ce ștalet înalt, s'au afirmat ca puteri deosebite de muncă și foarte buni organizatori.

Dacă dela început te văd că nu pot prelua această lucrare, sunt în stare să fac aceasta: „Ajungi ca și cu autosugestia în mulțimea acolo, că într'adevăr nu dai fără nici o vlagă. Rădăcina este acela care cu un copil este un servitor sau orice inferior al său, iar are decât cuvinte de critică, cum fac multe gospodine bunăoară: „Toantă, nu ești bună de nimic; cum te mai suferă pământul?” Mereu repetându-i aceste cuvinte bietei ființe îi predici aceea conștiință de inferioritate (Miderwertigkeitsgefühl) care o ține mereu pe loc în calea perfecționării, de care este capabilă orice ființă umană.

Ca medic, pătrunzând puțin mai adânc în firea omenească, aceste defecte, așa tinde, în primul rând, să le corectez: *nervozismul* de care bată lumea se plânge, încât a devenit o notă a vremurilor noastre și deprecierea propriilor tale calități de lptă. Atâta timp cât bate o inimă în tine, ești veșnic capabil de a înainta, de a lucra, de a te desăvârși. Și mai ales să înveți un lucru: mânia este cel mai rău povățuitor. Nu lua hotărâri atunci când ești aprins. Nu vei regreta niciodată că ți-ai stăpânit nervii, că ai rămas liniștit; vei regreta mereu, uneori toată viața, că în cutare sau cutare moment al vieții ai spus și tu: „Sunt nervos; eu nu mă pot stăpâni; n'am ce face, și gata”.

Ajungem aci, indirect, la cel mai bun potolitor al nervilor noștri, cel mai bun călăuzitor în viață: Ziarul tău propriu. Dacă îți pul pe hârtie supărarea, a și trecut pe jumătate și nu mai e pericol de o explozie, cu rezultate neprevăzute.

Dr. M. Suciu-Sibianu

selka, comentate pe larg atât în presa noastră cât și în cea străină. „Nenorocita împărțire în două a imperiului” — spune el într'unul din articole — despoiază trei sferturi din locuitorii Ardealului de drepturile și libertățile lor politice... „Ardealul nu poate trăi decât prin unirea liberă a popoarelor sale — spune el în alt articol; — ca bastion al despotismului maghiar niciodată”.

Pentru a rezista acestei amenințări a însăși existenței lor, Românii trebuiau să se unească. Mureșianu ar fi dorit ca pe acest front solidar să se așeze toți Românii din monarhie. Când aceste planuri sunt irealizabil, mureșianu este înclinat să se retragă în Ardeal și Ungaria, unde din Sibiu, din Transilvania și din Banat, să se înființeze un Partid Național Românesc. Mureșianu a avut în vedere și această soluție. Și cu toate acestea, el nu se descurcă să realizeze aceste planuri.

„Ardealul este irealizabil, mureșianu este înclinat să se retragă în Ardeal și Ungaria, unde din Sibiu, din Transilvania și din Banat, să se înființeze un Partid Național Românesc. Mureșianu a avut în vedere și această soluție. Și cu toate acestea, el nu se descurcă să realizeze aceste planuri.”

târziu ale lui Mureșianu nu se pot explica decât prin această preocupare permanentă de solidaritate. Așa este de pildă atitudinea în procesul Memorandumului. Mureșianu a fost unul din inițiatorii acestui act politic, care a răscolit până în adâncime conștiința națională a Românilor din Transilvania și a avut un mare răsunset în opinia europeană. În 1890 el redactează chiar un proiect de Memorandum, care n'a fost însă acceptat, probabil din pricina formei lui prea răspicată. Omul crescut în spiritul generației dela 1848 nu era obișnuit cu frazele onctuoase, care singure puteau străbate la Curtea din Viena. „Constituționalismul unguresc — spune ciorna de Memorandum a lui Mureșianu — este pentru noi o minciună... Poporul român, despoiat de drepturile sale politice naționale și de libertatea sa individuală și amenințat cumplit în bunăstarea și averea sa, amenințat chiar în biserică sa, a ajuns într'o stare, pe care numai un fir de păr o desparte de totala disperare” Și după ce continuă în acest fel, încheie: „Fliți încredințat, state, că Românii nu vor renunța

niciodată la aceste drepturi”.

Pentru buna reușită a Memorandumului el cerea solidarizarea tuturor Românilor de dincolo de Carpați, deci și a celor din Banat, care au păstrat mereu o atitudine de rezervă. Cerea apoi solidarizarea maselor populare, conștiința cărora trebuie lămurită și îndărjită prin întruniri populare.

Dacă Aurel Mureșianu a criticat procedeul întrebuințat în înaintarea Memorandumului, când cererile juste ale națiunii române au fost răsplătite prin tăierea conducătorilor ei în fața justiției, a sărit în apărarea lor ca un leu rănit. În sinistrul proces istoric dela Cluj, el a fost unul din principalii apărători. Gazeta protestează în fiecare zi, din coloanele ei. „Dușmanii de veacuri ai națiunii române — scrie el în numărul 90 din 1894 — și-au împlântat securea în marile stejar al națiunii noastre, pe care vor să-l răstoarne la pământ”. Iar la bara dela Cluj cere ca apărarea să se facă numai în limba română, „căci n'am venit aici să facem dletă ungurescă”. În redactarea declarației D-rului Rațiu,

exemplu clasic de demnitate răspicată și de curaj, Aurel Mureșianu a avut o parte însemnată.

Nu e singura dată când neînfricatul gazetar apăra demnitatea limbii românești. Asemenea tuturor fruntașilor vieții noastre politice și culturale, Mureșianu credea cu trăie că limba este pavăza principală a naționalității noastre. Pierderea ei nimic nu o poate înlocui. De aceea, când în 1882 se încearcă maghiarizarea tuturor școalelor noastre secundare, Gazeta protestează cu energie și ia inițiativa unor întruniri publice de mare răsunset. Tot așa în 1891, când planul de desnaționalizare coboară mai jos, pentru a desfigura sufletele plâpânde ale copiilor, abia ieșiți din leagăn, pentru care se intenționează să se întemeieze azile de copii de limba maghiară. Totdeauna Gazeta dela Brașov a fost, de altfel, o fortăreață din care limba se apăra fără odihnă. Conservatismul ei etimologic se explică numai prin teama ca nu cumva prin adoptarea ortografiei fonetice, limba să-și piardă demnitatea și mană.

Anul împlinirilor

de I. Bozdog

Continuare din pag. 1-a

un an și jumătate, fără ca în acest timp să-și fi făcut vreodată socoteli și pretențiuni de samsar mărunț, fără să fi bătut monedă sunătoare din faptele strălucite ale fiilor săi și fără să fi recurs la amenințări sau șanteje față de tovarășii de arme, alături de care aduce toate sacrificiile și cărora nu le-a cerut nicio recompensă, nicio promisiune, având încredere în cuvântul și onoarea celor cu care luptă contra nedreptății, care nu pot concepe dreptatea decât cu o singură față, *a a cum o înțelege și simte orice om ce omenie.*

Chiar și în acest timp, de câțori n'au fost nevoiți cei de-acasă să-și apese cu mâna svâcnirile inimelor jignite de vorbele nesocotite ale acelor care îngâlbesc de ură oridecâteori faptele vitejilor noștri spulberă calomniile cusute veacului de-a-rândul pe trupul și numele neamului nostru. Faptele de vitejie umbresc pe cei mici de inimă și destramă până neîncrederii țesută în jurul numelui de Român.

E o virtute fără seamăn să purtăm spada onoarei și să o învățăm cu atâta strălucire contra dușmanului comun al omenirii, în timp ce în inimi purtăm focul durerii și în spate crucea răstignirii.

Le-am dus, și prin răbdarea, stăpânirea de sine și amuțirea propriilor noastre dureri, le-am ridicat și purificat până la valoarea de simbol al rostului nostru pe acest pământ european și în acest războiu de nouă orânduire lumească.

Obiceiul strămoșesc, de a descifra viitorul din semne învățate, îl lăsăm de astădată la o parte și *ne întrezărim și mărturisim viitorul din șirul faptelor de arme.*

În zorii ce deschid noul an ne găsim cu aceeași vie și nepotolită durere care, dacă n'ar fi, ne-ar îndoi puterile de paznici și luptători ai dreptății proprii și a lumii.

Mai mult ca oricând noi suntem convinși că prin răbdarea noastră am urcat până pe culmea suferințelor omenesti, dovedind lumii întregi cât poate cuprinde și suporta inima cinstită a neamului de plugari-soldați, și simțim instinctiv că acest an *va fi anul împlinirilor dreptății noastre sfinte.*

Vor mai trebui jertfe și vieți? Neamul e gata să le aducă. Dar, mai de grabă vrea să se prăpădească în întregime acest neam decât să renunțe la o singură părticică din dreptatea care pentru el este și leagăn și mormânt.

Membrii Sindicatului Presei române din Ardeal și Banat

Petru, Stanca Horia, Stănilescu D., Ștefănescu Constantin, Ștolca Gheorghe, Ștolca Gheorghe, iunior, Șubu Gheorghe, Șuluțiu Octav, Taus Constantin, Tincu B., Tolan Isaia, Tuduciuc Lascăr, Vornicu Toma Liviu.

Publiciști membri activi

Andrea Cornel, Antal Dumitru, Apostol Odiseu, Bănuț Aurel P., Beniuc Mihai, Berinde Ion, Birăiescu Traian, Blou Virgil, Blaga Lucian, Bogdan Gheorghe C., Boilă Paul, Bran Lemeny Al., Branice Valeria (Căllman), Brânzeu Nicolae, Bucur Septimiu, Coman Vasile, Copilu-Chiără V., Copsoreanu Cornel, Cosma Augustin, Cotruș Aron, Crăciunel Ion, Crișan V., David Octavian, Davidescu Anton, Drăgu Ion, Flueraș Ioan, Găgescu N., Gârbacea Ion, Georgescu Ioan, Gergh'nescu Vanla D., Giurgiuca Emil, Gologan G. I., Iencica Constantin, Ilieșiu N., Imbrescu Ilie, Isaicu Lazar, Jumanca Iosif, Jurchescu Liviu, Man

Dumitru, Manciuța Stefan, Maniu Adrian, Mărcuș Grațian, Mihu Ion, Moldoș Ioan, Moldovan Hariton, Mulea Ovidiu, Munteanu E., Mureșanu Aurel A., Mureșan Teodor, Neamțu Ionel, Neamțu Octavian, Nedelcu Constantin, Olteanu Ilie, Oltean Ioan, Peneș Șt., Peteanu A., Petrescu Cezar, Popa Augustin, Popa Aurel, Popa Ion (Zlatna), Popa Octavian, Podariu Teodor, Popescu Constantin, Popescu Negură, Popescu Virgil, Popovici Andrei, Popu-Câmpeanu I., Precup Emil, Prevaritură N., Rudeanu O., Sibianu Mircea, Sorescu A., Soricu U. I., Sotropa Virgil, Spiridon I. V., Stanca Sebastian, Ștefanovici-Svensk I. Ol., Ștanciu Victor, Ștoica Udrea Ion, Ștoica Vasile, Șuciu Coriolan, Șuciu Petru, Șaicu Ion, Șăranu Gheorghe, Șătaru Coriolan, Șatu N., Șepelea Gabriel, Șogan George, Șomescu Dumitru, Șomlei N., Șudoran Victor, Șulbure Gheorghe, Șutea Petru, Șanciu Eugen, Șelici Mihai, Șeverca Ioan, Șlaicu Vasile, Șlasiu Ion, Șornicu Gheorghe.

RUGA

Pentru țara asta, pentru țara
Cu atâtea cruci înstrăinate,
Nu îți cerem nici măcar o pâine
Doamne, cerem doar să faci dreptate!

Și mai fă să fim unde ni-i dorul...
Pentru ce pe neamul nost năpasta?
Cine-a mai văzut în lumea asta
Plugu-aici, și dincolo ogorul?

Răstignit pe cruce, ca și Tine.
N'a suit spre ceruri, jertfă, fumul?
Fă-ne-un semn pe zările senine,
— Cum om ști de bine un' n-i drumul!

Lâng'un deal cu nume dac ni-i rugul,
Pentru noi, ce-a fost Golgotha, Ție,
Și când alții taie brazde 'n glie,
Simt că ară 'n trupul nost cu plugul.

Doamne 'ntinde mână Ta, și mila,
Peste cer cu stele îndoliate,
Că de nu ni-i face Tu dreptate,
Ți-o vom lua-o, Doamne, noi, cu sila!

Radu Teculescu

Profesioniștii membri stagiați

Buzgău Octavian, Ceuca Valeriu, Cigăreanu Liviu, Ciuceanu Nicolae, Clopoșel Rodica, Fărcășeanu Aurel, Fărcășeanu Mircea, Găvozdan N., Gologan Ion, Gologan Sebastian, Isac Vasile, Lăția Mircea, Login Oprea, Luca Leonida, Nolla Gh. Dem., Ostoia Vasile Rădulescu Dem., Șuciu Viorel, Vășuțiu Florian.

Publiciștii membri stagiați

Bichicescu Ion, Braticiu Ion Al., Bucșa Petru, Burai Coriolan, Cleja Ion, Dana Ioan, Despan Ion, Drimba Ovidiu, Labeș Dumitru, Maria Victor, Păun George, Popescu Apostol I., Puia George, Rață Constantin, Scurtu Ion, Spiridonica V., Ștănescu Ion, Șătaru Augustin, Teodorescu Făget, Valea Lucian, Velceanu Zeno.

Excluși din Sindicat pentru neplata cotizației

Ardelean Ilie, Barna Augustin, Borăștean Ioan, Canarache Petru, Cupărescu V. Ioan, Dăgaru Virgil, Drain Zeno, Dumitrescu Grigore, Farcu Ioan, Fotlade M., Gomboș Veniamin, Iordache M. Juga Liviu, Lăzăruc Vasile, Mărcușdea N., Mărculescu D., Olteanu Al., Pădureanu I., Popescu Laurențiu, Râmneanu Calus, Savu Constantin, Șerbănescu Pompiliu, Vartic Iosa, Vuta Traian.

Excluși din Sindicat pentru activitate contra intereselor statului

Grecianu Vasile, Pavel Pavel, Ștoica I. C. Ștoicănescu C., Țilea Viorel.

Anul 1943

să aducă Românilor de pretutindeni împlinirea gândului care ne stăpânește și apoi pacea pe întreg cuprinsul pământului românesc.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Cronica „Astrei“

Spicui de activitate

de Prof. Eugen Hulea

Activitatea asociațiilor culturale este învăluită, adeseori, într-o discreție de bun simț determinată de conștiința sacerdoțiului pe care ele îl oficiază, iar slujitorii ideilor culturale evită sau ignorează gălăgioasa reclamă propagandistică, mulțumindu-se cu satisfacțiile sufletești pe care le dau dăruirile desinteresate.

Între grupările noastre culturale „Astra“ se integrează mai deplin în acest normativ etic, uneori greșit sau rău înțeles de unii — impunându-și, cu consecvență, discreția pe care o aminteam mai sus. De altfel, apostolatul căruia „Astra“ își dedică forțele este lipsit de grandoare și strălucire aparentă prin însăși natura sa, deoarece el se adresează spre acea lume a satului nostru, ale cărei nevoi și lipsuri multiple nu se pot îndrepta decât printr-o migăloasă risipă de energii, cheltuite pentru împliniri de multe ori diverse și mărunte.

Subt această tăcere însă, pe care o asociație culturală și-o impune conștient, observatorului obiectiv și atent nu-i este greu să sesizeze impunătoarea serie de manifestări și acte cultural-sociale, pe care „Astra“ le realizează însușit și metodic, dar fără tobe și surle.

În puținele rânduri ale acestei cronici vom spicui în special activitatea cultural-socială închinată problemelor satului, de care „Astra“ este legată prin menirea ei inițială moștenită dela întemeietori.

Capitolul introductiv pentru reluarea acțiunilor îndreptate spre pătura țărănească; l-a format verificarea pe teren a posibilităților de muncă de care dispun despărțămintele județene și de plasă. Comitetul Central continuă și azi încă această importantă lucrare de reorganizare și reimpresă a forțelor, interesându-se de puterea de muncă, nevoile și lipsurile pe care le pot avea aceste reprezentanțe provinciale, care sunt despărțămintele.

În acest sens s'a dat o atenție sporită mai ales organizațiilor din Munții Apuseni de pe teritoriul județelor Alba, Hunedoara și Turda, în fruntea cărora se găsesc personalități de seamă, înzestrate cu frumoase posibilități sufletești. Amintim aici pe protopopii Șpan la Baia de Arieș, Furdul la Câmpeni, Ciocan la Hațeg, Josan la Ilia și pe profesorii Petre Suciul la Turda, Micu la Abrud și Ciocan Candid la Brad. La Sighișoara părintelui protopop Stoica îi revine sarcina de a suplini golul provocat de moartea regretatului Horia Teculescu.

Deocamdată nu putem cunoaște cu exactitate rezultatele atinse prin aceste demersuri de reorganizare. Faptele pe care le înregistrăm zilnic, manifestările tot mai frecvente de care dau dovadă despărțămintele ne duc însă la concluzii îmbucurătoare. Din reportajele publicate în marile cotidiene, uneori așa de laconice asupra vieții culturale, aflăm că în organizarea „Astrei“ se oficiază parastase pentru cei căzuți eroic în războiul reintregirii, se țin conferințe la orașe și sate, se comemorează acte și momente naționale, se întemeiază biblioteci sătești și se înființează școli țărănești pentru băieți și fete, etc. etc.

Citind și înmănunchind aceste scurte știri, pe care, în graba înfrigurată a zilelor ce trăim, prea puțină lume are bunăvoința să le rețină, te găsești, dintr'odată, în fața marelui constatări, că în cuprinsul sufletesc al poporului român din părțile transilvănene „Astra“ este pregnant și constant prezentă, cu duhul său autentic și superior românesc, cu sfaturi, îndemnuri și inițiative, concentrate într-o unică aspirație și ideal final: asigurarea patrimoniului etnic și sporirea potențialului de viață și de afirmare a neamului.

Impresionant în această activitate mai sunt și dimensiunile cantitative cu care se lucrează.

Conferințele ținute la sate se cîntrează la multe sute și se desfășoară cu ajutorul unui considerabil număr de conferențieri, colaboratori admirabili și desinteresați, care secundează cu suflet și uneori chiar cu sacrificii bănești personale această activitate propagandistică, mai mult decât necesară. Când va ajunge în posesiunea tuturor datelor statistice, Comitetul Central va putea să demonstreze, tuturor celor ce se interesează, proporțiile într'adevăr impunătoare ale acestei acțiuni, închinată luminării și fortificării sufletești a poporului nostru. Se va vedea atunci, că cuvântul „Astrei“ a pătruns până în cele mai îndepărtate cătune, ducând acolo lumina cărții și îndemnuri mîntuitoare. Cu deosebire impresionantă sunt parastasele de pomenire a celor căzuți în războiul din Est — slujbe care sunt și prilejuri de apropiere și întărire în crezuri comune, purificări sufletești înmuiate în lacrimile recunoștinței față

de toți aceia, care făuresc cu sînge hotare firești și viitor nou românesc.

În marea sa dorință de a statua pentru urmași exemple nepieritoare despre eroismul generației de azi, în unele părți „Astra“ a început înființarea unor cimitire simbolice pentru memoria celor căzuți departe de pămîntul țării. La Sântmbru și la Almaș, localități istorice în jud. Alba, lucrările sunt terminate și se așteaptă numai momentul prielnic pentru solemnă lor inaugurare.

Dar școlile țărănești, ce operă admirabilă înfăptuiesc ele în lumea celor mici și uitați. Nu există azi niciun județ ardelean, care să nu-și aibă școlile sale țărănești, susținute de „Astra“ fie singură, fie în colaborare cu serviciile sanitare și celelalte instituții județene.

Cu toată vitregia vremurilor se poate afirma că școlile țărănești ale „Astrei“ au intrat într-o fază de înflo-

ritoare existență. Astfel, în scurtul timp de numai două luni, de când s'a intrat în campania de activitate din această toamnă, au luat ființă școli pentru fete la Meșăș, Hunedoara, Ocna Mureș, Teiuș, Vințu de Jos și altele. În curând, în sezonul de după Crăciun, care, în mod obișnuit, este cel mai bogat în activitate, se vor deschide noi școli țărănești la Brad, Hațeg, Câmpia Turzii, Câmpeni, Sighișoara, Tărnăveni, Idrifăia, Adămuș, Zlatna, Abrud, Alba-Iulia, etc., în cadrul cărora sute de eleve vor fi îndrumate spre o mai bună creștere a copilului spre cunoștințe gospodărești.

O motiune specială și elogiasă merită însă activitatea și realizările deosebit de ricite obținute de „Astra-Șoimi“ din Zlatna, condusă de d-l Ion Popa, care înjghebat și a consolidat în Munții Puternică și binefăcătoare mișcare cooperativă, grație căreia ideea „Astrei“ s'a dăncit în acele părți într-o măsură care rar o întâlnim aiurea. Îmbinînd economicul cu necesitățile sufletești, și cuprinsul acelei organizații se înmulțesc numărul caselor culturale și al bibliotecilor sătești și se întreține treaz conștiința culturală în continuă promoție.

Din exemplul pe care-l oferă „Astra-Șoimi“ din Zlatna, „Astra“ ar putea ajunge, și poate peste mult timp, la formularea unui program nou de activitate, la baza căruia să stea ideea unei intime colaborări între factorii social-economici și de cultură.

Un cuvânt adăugat la acest bogat capitol de activitate ar mai fi problema tipografică, de care unele despărțăminte s'au interesat efectiv. Încurajate și stimulate de exemplul despărțămîntului Deva, care și-a achiziționat o tipografie în zelul d-lui Dr. Caba, mai multe organizații județene se găsesc în tratative serioase pentru înzestrării prețioase de acest fel. Este ușor de prevăzut, că „Astra“ va câștiga enorm prin aceste tipografii, care vor ușura opera de difuzare a cărții și a ideilor sale, și-i vor da și substanțiale mijloace financiare.

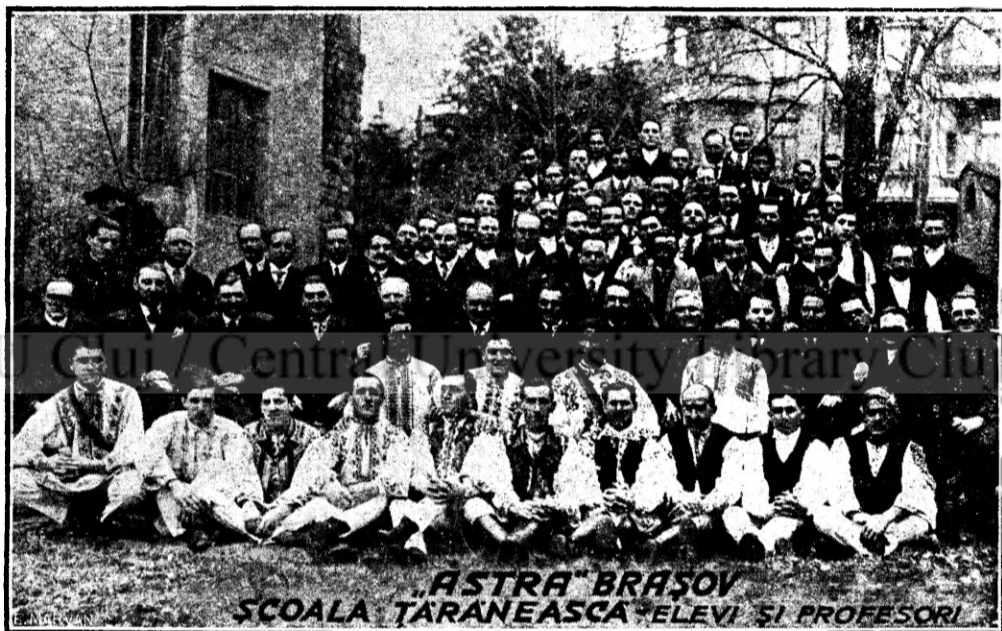
Odată cu desăvârșirea acestui program, „Astra“ va deveni la noi o „mare putere“ culturală.

Recapitulînd într-o impresie sintetică și finală munca și realizările obținute, subliniem energia tinerească a „bătranei“ „Astra“, așa cum o numește placida bunăvoință a celor care nu o prea cunosc, de care ea dispune într'un fel aproape miraculos, încă se ține seamă de caracterul ei oficial și de greutatea materiale cu care ea luptă.

Dar lozinca „per aspera ad astra“ este o experiență și o tactică bine cunoscută în această asociație.

Puterea de dominație pe care o arată asupra evenimentelor și a împrejurărilor potrivnice, se explică de o parte prin înălțimea și puritatea programului său, rupt din necesitățile materiale cele mai organice ale neamului, iar de altă parte prin adeziunea și concursul, pe care l-a primit dela factorii opiniei publice românești, ale căror aspirații și frământări „Astra“ le-a reprezentat întotdeauna cu demnitate și curățenie desăvârșită.

Cu această condiție — concursului spontan și neprecupețit pe care-l așteaptă dela toți Românii viitorul se deschide larg pentru „Astra“ oricâte și oricare ar fi greutățile.

O importantă reorganizare

Inițiativa d-lui dr. Petre Vlad, subdirectorul Institutului central de statistică

D-l dr. Petre Vlad, subdirectorul Institutului central de statistică, a luat inițiativa unei importante reorganizări a birourilor de populație. Deocamdată ea se va aplica experimental la Alba-Iulia, unde toate lucrările tehnice sunt în curs de executare. În linii generale, noua alcătuire a birourilor de populație va cuprinde următoarele inovații:

Introducerea cărții de apartament, în locul cărții de imobil, care se desființează. Înființarea fișierului alfabetic al populației. Eliberarea noilor legitimații, în locul buletinului de înscriere la biroul populației, care se anulează.

Odată aceste operațiuni efectuate, birourile populației vor avea următoarele atribuțiuni:

Ținerea la curent a fișierului alfabetic, anume operarea în fișier a tuturor nașterilor, deceselor și schimbărilor de domiciliu. Controlul permanent al cărții de apartament la fața locului. Eliberarea noilor legitimații persoanelor care nu le-au primit în perioada de organizare. Evidența numerică a populației și statistica mișcării populației.

În afară de cele expuse mai sus, reorganizarea mai prevede și modificări de structură. De pildă, birourile populației vor fi scoase de sub control poli-

țienesc și încadrate Institutului central de statistică. Acest lucru este socotit necesar pentru a se ține o evidență centralizată, organizată permanent și pe criterii științifice, așa cum d-l dr. Sabin Manuilă, directorul acestui institut a reușit să realizeze în toate sectoarele importante ale statisticii.

E vorba deci, de occidentalizarea unui serviciu public, de pe urma căruia va profita atât statul, cât și societatea. Statul va fi în situația de a cunoaște exact în fiecare moment datele personale ale fiecărui locuitor, cu toate mutațiile de domiciliu, stare civică și control sanitar, iar cetățenii au avantajul de a fi scutiți de formalități inutile, de pierdere de timp și de sentimentul că sunt supuși unor constrângeri polițienești.

Mai trebuie să adăogăm, că reorganizarea nu este o imitație după clișee străine, ci aparține concepției românești, d-lui dr. Petre Vlad. D-sa a adus în primul rând experiența atât de strălucit verificată la Cluj, unde a condus serviciul sanitar al orașului, iar în materie de organizare sanitară, demografică și statistică, a dat o contribuție mai presus de elogiul.

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astra Brăsova“, (B-dul Regele Ferdinand No. 12), oferind, în schimb, și icoane pe hârtie.

BRAȘOVUL DE ALTĂDATĂ

„Casina Română“ din Brașov

O lămurire

de Aurel Precup

II.

Art. 47 din Regulamentul Casinei, ediția 1846, glăsuiește astfel:

„Comitetul va îngriji, ca în toată săptămâna peste tot anul Marția, Vineria și Dumineca dela 7 ore seara până la 8, unul dintre membrii societății mai ales dintre profesori și alți literari se cetească în auzul tuturor cele mai trebuincioase și mai folositoare materie din gazetele abonate și cărți. Pentru aceea toți membrii lăsând în ora aceasta alte petrecanii vor avea să treacă în sala de lectură și acolo să asculte cu cea mai mare băgare de seamă, căci societatea numai în chipul acesta înaintând în

VECHEA CASINĂ ROMÂNĂ

cultură își va ajunge scopul cel mai de căpetenie, pentru care au înființat acest așezământ, și Casina numai așa își va purta numele cu onoare, deosebindu-se de cafenea“.

Citând aceste două dispozițiuni de regulament, existente și modificate între anii 1835 și 1846, cred că nu mai poate persista în conștiința nimeni îndoiala, că rosturile Casinei ar fi fost schimbate, de dată recentă, cu gând ascuns de a dosi un bun al neguțătorilor, privându-i de o înfăptuire a lor, în dauna lor.

Nu cei de azi și nici cei de ieri; nimeni nu a uzurpat pe neguțători, ci conștiința lor a schimbat, în bine, rostul Casinei, lăsând preocupările profesionale Gremiului comercianților, al cărui trecut ar trebui să intereseze mai mult pe cei de azi. Nu poate fi vorba de uzurpațiune, deoarece Casina, din anul 1846, începe a cuprinde; „o ideologie a sa, mai largă, care aparține timpului“, cum bine precizează d-l Prof. Colan, la pagina 100 din lucrarea citată.

Acest instrument social și național, aci la Brașov, unde pe acele vremuri viclenia grecească și invidia celorlalți concetățeni, față de progresul material și cultural făcut de Românii ce dețineau aproape întreagă viață economică, se împletea armonios, era foarte necesar pentru ca Românii să-și poată depăna gânduri și să-și fixeze drum de urmat, pentru realizările de viitor.

Nu încerc a descrie trecutul și nici să demonstrez necesitatea de azi a Casinei. Cine dorește să se documenteze, îl rog să cetească istoricul d-lui Prof. Ion Colan.

Țin doar să constat, că nefasta politică a vechii ocârmuri ungurești, reducând an de an rândurile Românilor din viața economică a Brașovului, neguțătorii, care dela 1835 la 1874 reprezentau cca 70% din totalul membrilor ce au frecventat Casina pe atunci,

au scăzut ca număr atingând 6% în intervalul de timp 1875—1935, ba în anii 1919—1929 și chiar în anii 1930—1935, cu toate invitațiunile făcute de comitete comercianților merituosi, acest procent este cel mai scăzut, atingând cifra de 4%.

Că nu au fost evitați neguțătorii actuali, o dovedește faptul, că deși rosturile Casinei erau fundamental schimbate din anul 1846, totuși, în semn de recunoștință față de ctitori, în comitetele Casinei a figurat mereu un reprezentant al Gremiului. Dacă acesta se întâmpla a fi unul din cei retrași din viața comercială; că acel vrednic neguțător era în același timp, președintele Gremiului, ales de neguțătorii, nu-i vina comitetelor Casinei de azi.

Casina, în trecut, a activat pe făcute. Ea s'a bazat pe tradiția casinistă de totdeauna. Ea se baza pe continuitate, pe respect reciproc, pe frățescă întovărășire în ori ce acțiune, pornită fără gând ascuns de profituri personale, sau cu intențiunea de a o înhâna în vre-o acțiune, care privia o grupare politică, ori care ar fi fost ea. Politica era exclusiv din discuțiunile încinse în jurul meselor dela Casină, cum oprite erau și discuțiunile confesionale. Libertatea gândului exprimat avea preocuparea de căpetenie de a folosi neamului sau semenilor; siguranța că acele discuțiuni libere rămăneau și se plămădiau în Casină; respectul datorat vârstei și poziției sociale a membrilor, aceasta a fost țaria „Casinei Române din Brașov“, în toate timpurile.

Gimnaziul „Șaguna“ loc de pelerinaj

II.

Ci întorcându-mă la îndemnul colegului Gârbacea, mă simt dator — după prieteneasca vestire ce v'a făcut despre conferința de azi a mea, a „vlăstarului vechii negustorimi brașovene“ — să vă atrag atenția, insistând, asupra a două mari învățături ce trebuie scoase din viața D-Sale conferință. Căci D-Sa are rara însușire de a nu fi un „academic“ tardiv și de a pune accentul pe OMENESC și pe ROMÂNESC!

Prima sună așa: Nu uitați de locul unde v'ați născut, nici de oamenii de acolo. Ea se poate cuprinde pe scurt în cuvintele: nu tăia legăturile, rădăcinile, sau cel puțin nu smulge toate rădăcinile, care te leagă de satul, orașul, râul, muntele, cerul sub care ai văzut lumina zilei. Un om cu totul desrădăcinat repede își însușește sufletul unui jidov rătăcitor și nu se mai leagă de nimic; întocmai ca firicelul de praf al pustiului sau ca trecătoarea, fără de temei și fără de urmă, spumă a mării.

Apelul D-Sale de brănean pentru Branul copilăriei sale m'a mișcat așa de mult, încât i-am cerut să mă facă brănean prin adopție, ca să contribuie și eu la ridicarea Branului.

Iar problema „Brașovul Cetate Academică“

Căți Brașoveni ne-am străduit pentru gloria acestei superbe cetăți de vechiu trecut și cultură românească? O atitudine asemănătoare m'a făcut să stăruiesc — cum o fac din toată inima și acum — ca cea mai frumoasă cetate și cea mai sănătoasă încă (— prin mândra-i natură înverzită pentru crucea careia merită să ducem o luptă —) să rămână și pe viitor Cetate Academică, prin statornicirea pentru totdeauna în Brașov a Academiei noastre Comerciale; — gând pe care eu l-am scris încă de acum

Rudolf Orghidan

de I. Gârbacea

prof. la Academia Comercială

Credința, fără faptă, moartă este.

Am cunoscut acest nume: — sunt treizeci de ani fără doi, — când proaspăt absolvent al „Școlii Comerciale greco-orientale române“ din Brașov eram în căutarea practicei, un fel de student cerșetor, umblând pe la toate ușile să fiu lăsat să-mi desăvârșesc „matura“. După lungi și grele peripeții am ajuns la Brăila, la Fabrica de Cement Cantacuzino, acel vestit inginer român care a făcut linia București—Iași și care pentru construirea podurilor și-a făcut fabrică proprie de ciment.

Am fost primit foarte bine de directorul comercial Nicolae Orghidan (citește mai mult Orghidan). Director general la centrala fabricii din București era alt mocan, Manole, de sigur rudă de aproape cu Diamand Manole, căci semănau foarte bine. Până la intrarea României în războiu am trăit la Brăila vremuri de neuitat, căci atunci, deși cu „mobilizare pe loc“, am luat drumul Botoșanilor, la școala militară, și soarta nu a mai vrut ca să mă întorc la Brăila. De fapt, după războiu soarta fabricii și ea s'a schimbat; prin nu știu ce împrejurare a intrat în mâna Băncii Marmarosch Blank, ca astăzi să fie proprietate belgiană.

Se vede că aceasta a fost soarta tuturor întreprinderilor românești. Personalul românesc, inclusiv Manole și Orghidan, a fost silit să plece. Până și blândul Purcărea nu a putut rezista.

În toamna aceasta se prezintă la examen la mine un tânăr ofițer de pe front, Orghidan. E adevărat că nu a strălucit la examen, dar era leit Orghi-

dan dela Brăila, și el exact cu figura lui Rudolf Orghidan, așa cum îl arată portretul publicat în volumul „Casina Română“ de Ion Colan.

Stând de vorbă cu autorul volumului am făcut observația: de ce a rezervat unui străin de Brașov, o pagină întreagă, fie și de autograf, iar unui Rudolf Orghidan ceva mai puțin? Căci nu a fost numai negustor, om cu avere, ci și un om de carte, și cel care a scos prima publicație periodică românească în Ardeal, „Foaia Duminecii“, cu un an înainte de „Gazeta Transilvaniei“, care a văzut lumina zilei la 1838.

RUDOLF ORGHIDAN

El a fost și prietenul lui Bălcescu la 1848.

Aceste două date, singure, ar putea fixa locul lui Rudolf Orghidan în viața Brașovului cu mult înainte de venirea lui Barițiu.

Ceea ce înseamnă că mai erau și pe la Brașov oameni care însemnau ceva în viața noastră ardeleană.

Într'un act din 26 Octombrie 1830, prin care negustorii brașoveni angajau pe avocatul Sigismund Iaksi, ca să le apere interesele, Rudolf Orghidan, cu o admirabilă semnătură, figurează al doilea după Ioan Juga, iar portretul lui are următoarea inscripție: „Rudolf Orghidan, otcărmitor în primul comitet al Casinei 1835“.

La 18 Iunie 1836 se întărește Involația din 1827 printr'o „Inscrișă legătură“.

„Iar pentru că n'au putut face nimic, se leagă o seamă din ei să pună banii trebuincioși, pentru continuarea acțiunii. Aceștia sunt „casirii“ autorizați să pună dela ei 2000 florini, sau să-i împrumute spre „a-i jertfi spre câștigarea numelui privilegi“, semnatarii obligându-se să le restituie banii. Semnează Ioan Jippa, Ioan și G. Juga, Rudolf Orghidan etc.“.

Se bat drumuri la autorități, drumuri care duc până la Viena autoritată. Se cheltuesc bani, bani grei chiar și pentru vremurile acelea. Ioan Maiorescu are și el partea lui de osteneți în câștigarea drepturilor neînduplecaților negustori brașoveni, Rudolf Orghidan la fel.

La Casină figurează membru dela 1835 până la 1857.

În vremea lui, se zice, el singur plătea impozit de 15 ori mai mult decât toți negustorii neromâni brașoveni la un loc. Și era un om cu mâna largă.

„Rudolf Orghidan își leagă numele de atâtea acțiuni în legătură cu cartea, școala și biserica, încât insistențele ar fi de prisos. Să cerceteze cineva istoria școlilor lui Andrei Bărbăntu, Monografia lui Bartolomeu Baiulescu și orice carte sau articol privind trecutul comerțului brașovean“.

„ASTRA“

Cercul Cultural Brașovul-Vechiu

Reorganizat nu de mult timp, sub președinția d-lui dr. C. Voicu, Cercul Cultural „Astra“ Brașovul-Vechiu și-a început activitatea.

În sala cea mică a Casei Culturale, în fața unui public numeros al acestui cartier, s'a făcut a treia zi de Crăciun slujba religioasă de sfințire și binecuvântare al acestui început de muncă culturală.

Părintele Protopop Nistor, după slujba religioasă, în cuvântul său de îndemn și însuflețire și-a exprimat bucuria pentru această activitate folositoare și rodnică în cadrele „Astrei“.

D-l Dr. Voicu deschizând adunarea a evocat personalitatea Preotului decedat Debu, care prin munca sa neobosită pentru ridicarea Casei Culturale și-a câștigat dreptul la întreaga recunoștință a Românilor din Brașovul-Vechiu.

D-l Dr. Voicu salutând pe membrii prezenți ai Comitetului județean spunea că această casă va fi pusă în serviciul culturii naționale și în cadrele „Astrei“ se va munci muncă națională și culturală, care se va arăta demnă de trecutul Brașovului-Vechiu.

D-l Dr. Căliman, președintele comitetului județean al „Astrei“, își exprimă convingerea că d-l Dr. Voicu, împreună cu d-l protopop Nistor vor ști să dea, în cadrele „Astrei“, suflet Falatului cultural al cartierului.

După acestea d-l Dr. Voicu și-a ținut conferința despre „Trecutul și importanța Astrei“. A arătat, frumos și documentat, că întregul trecut al „Astrei“ de unitate sufletească și națională ne îndeamnă să ne unim cu mic și mare în jurul „Astrei“ pentru ridicarea culturală a poporului românesc și pentru desăvârșirea unității naționale. Conferința a fost ascultată cu mult interes.

După conferință s'au înscris un număr frumos de membri ai „Astrei“.

Începutul a fost bine făcut. O serie de conferințe vor urma în Dumnicile viitoare.

Colindă

Luară se duseră-să (bis)
Dimineața lui Crăciun
Dumnezeu cu Sfântul Petru (bis)
Dimineața lui Crăciun.
La casa bogatului.
Dumnezeu din grai graia-re
— Gata-i prânzul oameni buni?
— Gata-i prânzul pentru noi
Nu pentru coțuși ca voi.
Luară se duseră-să
La casa săracului.
— Dumnezeu din grai graia-re
Gata-i prânzu oameni buni?
— Gata-i prânzu puținel
Și-ți gusta și voi din ielu.
Luară se duseră-să
Dumnezeu cu Sfântu Petru.
Dumnezeu din grai graia-re:
— Sui Petre de-a stânga mea-re,
Să vezi Petre ce-i vedea-re;
Vezi casa bogatului
În mijlocul iadului.
Luară se duseră-să
Dumnezeu cu Sfântu Petru.
Dumnezeu din grai graia-re:
— Sui Petre de-a dreapta mea-re.
Să vezi Petre ce-i vedea-re.
Vezi casa săracului
În mijlocul raiului.
Luară se duseră-să
Dumnezeu cu Sfântu Petru.

Auzită d. la Gheorghe Pârșu,
om de 76 ani din Măeruş.

Pr. C. Măeruşan

Ziua Domnului

„Gătiți calea Domnului“...

(Ev. Marcu, 1, 3.)

Deschideți drum nou, săpați cărări în suflet și stânci, secați izvor de ape și potoliți furtuni de patimi.

Din depărtări de veacuri străbate glasul de proroc și cu tărie azi ne strigă: „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui“.

Nu nesocotiți vocea celui ce strigă în pustiu! Într'adevăr, vocea este aspră; dar e chemare sfântă; ea mustră fără frică și nu ține seamă nici de orgoliul și nici de nebunia veacului.

De au rămas surzi cei ce trăiau în fărădelegi și erau puternicii zilei, iată, „ieșea la dânsul toată Iudeia și toată latura dimprejurul Iordanului“.

Pustniul, îmbrăcat doar în haină de păr de cămilă și omorindu-și foamea cu miere sălbatică, trăia departe de sgomotul orașelor și de noianul păcatelor și, înfrățit cu taina liniștită a deșertului și cu murmurul nevinovat al apelor, împlinea voia Domnului.

Prorocul Ioan botează pe Isus. El deschide norodului calea Domnului.

În deșert, în lumea lui plină de taină, unde curgea atât norod din orașe și sate ca să le vestească botezul pocăinței, aici arată mulțimilor pe Domnul.

El nu trece pragul nimănui, nici nu deschide ușa înțelepților și puternicilor zilei ca să le vestească sosirea Împăratului ceresc; Ioan Botezătorul nu ridică glas în sinagoga Evreilor ca să arate pe Hristos Domnul că e Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru. Nu!

Ar fi fost prea mare umilință pentru un proroc ce avea tăria să înfrunte o regină desfrânată în public, și prea bun prilej de sfadă pentru făcătorecii zilei. Fiul lui Dumnezeu dintru început ar fi fost smerit, iar Ioan bănuie.

Nu, nimic din toate acestea, ci Regele cerului, așa cum l-a văzut psalmistul: „Domnul păcii, bun și blând, șezând pe tronul cel veșnic al lui Dumnezeu și chemând noroadale în muntele cel sfânt din Sion“, vine și primește botezul lui Ioan.

Fiul lui Dumnezeu n'avea nevoie de pocăință și nici de iertarea păcatelor prin urmare nici de botezul pocăinței lui Ioan, că era „fără de păcat“. „Căci păcat, spune Scriptura, n'a făcut,

nici nu s'a găsit vicleșug în gura lui“. Și iarăși: „Cine mă va dovedi pe mine de păcat?“ — cum însuși spune Domnul.

Cu toate acestea s'a botezat de Ioan ca să se împletească vechea proclamație a lui David și Isaia cu glasul duios al Părintelui ceresc și ca să se „plinească toată dreptatea“, adică toate poruncile rânduite de Dumnezeu.

„Fiul meu ești tu, eu astăzi te-am născut“ și iarăși: „Eu te-am născut din sânul meu înainte de luceafăr“, adică înainte timpurilor, zice prorocul David, iar în alt loc ne arată: „Acesta este pe care l-am ales și pe care-l are drag inima mea“. Cuvintele ce s'au deslușit de sus în ziua botezului: „Acesta e Fiul meu iubit, întru care bine am voit, pe acesta să-l ascultați“, prin care Tatăl din ceruri ne îndeamnă să ascultăm de unicul său Fiu, nu sunt oare cununa de aur, cu care Dumnezeu împodobește creștetul Fiului său, vestit din veacuri de proroci?

Acum, cititorule, vei înțelege, de ce răsuna cu atâta putere glasul prorocului Ioan în pustiu Iordanului, strigând: „Gătiți calea Domnului“ și nu vei întârzia nici tu să te pleci în fața botezului lui Ioan! Lacrimile tale vor curge de vei asculta de glasul lui Ioan. Tu vei primi botezul pocăinței lui Ioan și vei fi ușurat de povara fărădelegilor.

Ascultă, nu rămânea aici, adică numai să verși lacrimi, îngrozit de atâtea fărădelegi câte se fac în lume! Tu ești numai la botezul lui Ioan de verși lacrimi, ai gătit calea Domnului, dar nu ai primit botezul plin de focul sacru al iubirii lui Dumnezeu.

Când vei începe să iubești pe Dumnezeu, trecând dincolo de căință și lacrimi, tu să știi că ai primit botezul Duhului Sfânt și al focului ceresc, — botezul lui Hristos — tu, atunci, te-ai îmbrăcat în zala de aur a sfintei taine creștinești.

Ascultă glasul celui ce strigă în pustiu, glasul prorocului Ioan și gătește-ți sufletul să intre în calea Domnului, dar, te rog, nu nesocoti vestea pe care ți-a adus-o Dumnezeu și ascultă pe Fiul său, că El este Mântuitorul sufletelor noastre.

Pr. Ioan Scurtu

Contul C. E. C.

Mărirea sumelor primite și plăște în orașele din provincie

Legăturile de afaceri au totdeauna o lichidare materială bănească, ce se face printr-o îndoită operațiune de plată și încasare.

Când persoanele ce au de primit și de plătit sume de bani, se găsesc în aceeași localitate, chestiunea este mai simplă, deși numărul, transportul și renumăratul banilor atrage riscurile cunoscute. Dar situațiunea se complică, în mod deosebit, atunci când plățile sau încasările privesc persoane din localități diferite.

Pentru mijlocirea acestor operațiuni de plăți și încasări, Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale a organizat un serviciu special, care, în decursul celor 9 ani de activitate de până acum, s'a dovedit a corespunde pe deplin nevoilor publice.

C. E. C.-ul a intrunit astfel un foarte mare număr de persoane din toate profesiunile, ca și majoritatea întreprinderilor și organizațiilor comerciale și industriale, însumând peste 12.000 titulari de cont.

Depunerea unei sume, în contul de cec, se face prin buletine de vărsământ la Centrala din București, la sucursalele din Cernăuți și Chișinău, precum și la oricare din oficiile poștale. În acest mod, încasarea facturilor, a onorariilor, a chirilor, a garanțiilor și a oricăror alte sume interesând comer-

ciantii, industriași, ingineri, avocați, arhitecți, medici, etc., se face extrem de simplu, sumele respective alimentând contul de cec al persoanei care avea de primit bani.

La rândul lor, toți acei ce au cont de C. E. C. pot da dispozițiune de plată în întreaga țară, completând simplu un cec din carnetul lor de cecuri.

Se pot plăti astfel: facturi, abonamente telefonice, lumina, reviste, ziare, rate diferite, salarii, impozite, taxe vamale, frațiuni C. F. R., etc. într-o manieră comodă, rapidă și ieftină.

Ceea ce eliberează pe om de multe alergături, pierderi și supărări, în legătură cu aranjarea intereselor sale bănești.

Mai mult, toți cei ce au un cont de C. E. C. se află într-o înălțur, care favorizează în chip larg sistemul plăților fără numerar. Aceasta este adevărată formă de progres, de pe urma căreia beneficiază deopotrivă titularii de cont C. E. C., cât și însăși economia națională.

Prin virament, adică prin transferarea sumelor dela un cont la altul, se elimină orice manipulare de numerar. Astfel, lichidarea plăților și încasărilor se face prin simple operațiuni contabile în conturile de C. E. C.

Pierderea inutilă de timp, precum și mijloacele costisitoare de transmite-

De pretutinde

Amănunte interesante
despre Africa

Numele Africa a fost dat de Romani la început numai ținutului Carthaginei, actualul Tunis, după locuitorii care se găseau acolo: *afri*. Mai târziu înțelegeau prin Africa întreaga coastă de nord care se întindea la apus de Egipt. Arabii numesc și astăzi Tunisia „Ifrikia“.

Primul care a străbătut Africa în direcția vest-est a fost portughezul Pombeiros, care a mers în 1802—11 dela Angola până la Mozambic, trecând pe la Lunda.

Construcția cea mai înaltă din Africa este minaretul moscheii Sultan Hassan din Cairo, clădită în anul 1356 și având o înălțime de 81 metri.

Cel mai vechiu canal a fost construit de Faraonul egiptean Ramses cel Mare acum 3200 de ani. Acest canal ducea la Nord de Cairo, dela Nil până la Marea Roșie și servea la transportul de cereale cu vasele către Arabia. Cuceritorii arabi l-au astupat în anul 768, din motive strategice.

Arabia este bogată în arbori mirositori. Tamarindul, arborele de balsam, se găsește pretutindeni. Arborele de tămâie crește în regiunea Hadramaut, de-a-lungul Oceanului Indian.

Corturile beduinilor sunt acoperite cu bucăți de păsă din păr de capră cusute împreună, care apară chiar de ploaia cea mai torențială.

Beduinii dela Eufrat locuiesc în colibe făcute din nervurile frunzelor decurmali, cu niște acoperișuri rotunde făcute din rogojini de papură. (ESS).

re a banilor prin curieri, au fost înlocuite, substituindu-li-se forma modernă a serviciului de Cecuri.

Pentru orice operațiune, titularii de cont sunt înștiințați prin extrase de cont. Astfel, C. E. C.-ul face nu numai pe casierul dar și pe controlorul titularului de cont, care poate și din extrasul său, ce sume are disponibile, în orice moment.

Centrala C. E. C. din București și Sucursalele din Cernăuți și Chișinău, primesc prin buletine de vărsământ și plătesc prin cecuri de numerar sau de virament, orice sumă. Spre pildă, zilele trecute, C. E. C.-ul a onorat un singur cec ce reprezenta o valoare de un miliard.

La oficiile poștale din provincie, până acum, nu se primeau și nu se plăteau decât sume până la 500.000 lei — pentru valorile superioare trebuiau completate mai multe buletine de vărsământ sau mai multe cecuri.

În schimb, cercurile comerciale și industriale, precum și liberii profesioniști și particularii din orașele provinciale au cerut, cu insistență, ca suma maximă de 500.000 lei să fie mărită.

După lungi tratative între Direcțiunile General C. E. C. și P. T. T., s'a ajuns la o soluție satisfăcătoare, pentru interesele legitime ale titularilor de cont, care corespunde și realităților economice de azi. Astfel, dela 1 Ianuarie 1943, suma maximă ce se poate depune prin buletine de vărsământ sau ce se poate plăti prin cec, la toate oficiile poștale din orașele și comunele urbane, a fost majorată dela 500.000 lei la 2.000.000 lei. Este dela sine înțeles că, pentru sume mai mari, se pot prezenta și mai departe, în aceeași zi, mai multe buletine sau cecuri, la oricare oficiu poștal.

Cu toată mărirea sumelor și în pofida greutăților zilei, C. E. C.-ul nu a modificat tariful de taxe și comisioane, care este 4 lei taxă fixă, 1/2% comision și vechea taxă de factaj, când plățile se fac la domiciliu. Acest tarif a rămas neschimbat din 1933 și până azi. Tariful C. E. C.-ului se prenumără prin tre puținetele tarife din România ce nu s'au majorat, nici chiar în timpul din urmă. Prin această politică tarifară, C. E. C.-ul a urmărit să contribuie la acțiunea de stabilizare a prețurilor și să stimuleze dezvoltarea plăților fără numerar din țara noastră.

Măsuri de imediată apărare împotriva bombardamentelor aeriene

1. La auzul exploziilor bombelor lansate de inamic sau al exploziilor proiectilelor apărării noastre antiaeriene, întreaga populație nu mai așteaptă darea alarmei, ci în mod automat ia măsurile necesare, ca și când alarma ar fi fost dată.

2. Se interzice cu desăvârșire privirea dela ferestre sau balcoane, deoarece tragerile artileriei antiaeriene pot lovi, pe cei ce nu sunt adăpostiți, prin schije sau chiar prin proiectile întregi.

3. Este obligatorie adăpostirea oricărei persoane ce se găsește la domiciliu în adăpostul imobilului respectiv, după ce a luat mai întâi măsuri de prevedere referitoare la stingerea focurilor, închiderea robinetelor de apă, de gaz aerian, etc., ale aceluia imobil.

4. Dacă imobilul nu are adăpost, nu vor părăsi clădirea, ci se vor adăposti fie sub scări, fie pe culoarele apartamentelor dela parter și dela primul etaj.

5. Cei ce se găsesc în localuri publice, teatre, cinematografe, restaurante, magazine, etc., merg în adăpostul respectiv, dacă acesta se găsește în corpul clădirii, în caz contrar nu părăsesc localul, ci vor fi împrăștiați, dispersându-i în cât mai multe încăperi, subsoluri, culoare, garderobe, de către echipele de A. P. ale localului ce va anunța aceasta prin megafone cu care trebuie să fie prevăzute aceste localuri.

6. Cei care se găsesc în administrații publice, școli, etc., sunt îndreptați de către echipele A. P. ale localului respectiv către adăposturi, dacă ele se găsesc chiar în corpul clădirii; iar în caz contrar nu părăsesc imobilul, ci sunt adăpostiți prin intervenția echipelor de A. P. de mai sus în încăperile cele mai rezistente și mai puțin expuse ale localului (subsoluri, culoare, casa scârilor).

7. Cei surprinși pe stradă se vor adăposti în cel mai apropiat adăpost public cunoscut; în lipsa acestuia în primul imobil public sau chiar în cel mai apropiat gang.

8. Autobuzele se opresc, iar călătorii coboară și se adăpostesc în imobilele de pe dreapta și stânga străzii.

9. Cei surprinși în sălile de așteptare sau pe peronele stațiilor căilor ferate vor merge în adăposturile garilor respective.

10. Trenurile nu vor părăsi garile, călătorii din trenuri vor intra în adăposturile cele mai apropiate.

Din lumea largă

Cercetări în adâncul mărilor

Ființe vii la 5000 de metri adâncime?

Marile întinderi ale fundurilor de oceane și mări ce separă continentele, sunt uriașe locașuri ale morții, unde se adună resturile tuturor solurilor de animale marine și chiar cele ale ființelor vii de pe uscat, transportate fiind, împreună cu alte resturi, de apa fluviilor în cea a mărilor. Cunoaștem asemenea climăre marine din regiunile calcaroase, care odinioară, când mărilă erau altfel distribuite pe planeta noastră, reprezentau un simplu fund de ocean. Nu există niciun colț pe pământ care să nu fi fost vreodată îngropat sub valurile mărilor.

S'a dovedit că pe fundul mărilor se depune cu atât mai mult calcar, cu cât ele sunt mai calde. Aproape o treime din toate mărilă lumii, așa dar peste 100 de milioane km. pătrați, sunt acoperite cu nămol de calcar. După calculele făcute de căpitanul Collin, de pe vasul „Alvatos”, cu ajutorul cărui se făceau cercetări științifice în legătură cu pescutul, în cursul anului 1882, fundul de mare din Golful Delaware era acoperit, pe o întindere de 10.000 de km. pătrați, până la o înălțime de 2 metri, cu animale marine moarte. Cercetările făcute în alte mări au dus la rezultate și mai ridicate. Marea bogăție a oceanelor în materii de animale și plante explică formarea acestor straturi de calcar.

Trebuie să se știe însă, că fundurile de mare nu sunt întinse și plate, ci prezintă variații deosebite. Există unele regiuni, unde din cauza curențelor ce se înregistrează sub fundul mărilor, acesta este ondulat. În unele părți, unde se află depresiuni și înălțimi, s'a putut stabili că trăiesc viețuitoare până la 2000 de metri adâncime. La nivelul acesta, 40% din viețuitoare posedă organe luminoase, putând cu ajutorul lor fie să-și atragă prada, fie să sperie dușmanul.

Locuitorii mărilor au, până la o mică adâncime, arme de apărare și atac, constituind un fel de spectre ale adâncimilor pe care ochiul omenesc nu le poate vedea niciodată, iar presiunea apei le ține acolo în prizonierat. S'a făcut presupunerea, care e de natură să ulmească pe unii, că până și la 5000 de metri adâncime s'ar putea găsi viețuitoare marine. Cu toate că acolo presiunea e de sute de atmosfere, fluiditatea corpurilor atribuite viețuitoarelor e de natură să le îngăduie a viețui și aci.

Populația Franței

Cu ocazia reinnoirii cartelelor de alimente s'a făcut la 1 Aprilie 1941 un recensământ în Franța. Din materialul obținut rezultă că în teritoriul ocupat (fără Alsacia și Lorena) trăiesc 25,1 milioane, iar în teritoriul fost neocupat 14,2 milioane, deci în total 39,3 milioane de locuitori. Astfel Franța numără pe aceeași întindere 700.000 de locuitori mai puțin decât în anul 1936.

Judecătoria rurală Șercaia

Nr. G. 3694/938

Publicație de licitație

În ziua de 9 Ianuarie 1942, ora 15.30, p. m. se vând în comuna Șinca Veche, una mașină de cusut „Singer”, una căldare de fierț țuică de 80 litri. 400 kg. cartofi, 200 kg. ovăz, una bivola neagră de 6 ani, și un cazan de fierț țuică de 60 litri, evaluate la 12.100 lei, sechestrate, la cererea următoarei Banca Populare „Viitorul”, din Șinca Veche, prin Dr. Serafim Oana din Șercaia, pentru încasarea sumei de 18.317 lei, cap și acc.

Se vor vinde și sub prețul de strigare.

Șercaia, la 28 Septembrie 1942.

Delegat Judecătoresc,
ss. R. Crăciun.

1943

Intrați
IN NOUL AN MILIONARI

In cazul cel mai fericit se poate câștiga
LEI 10.000.000

Un premiu de 5.000.000 Lei
Un câștig de 5.000.000 Lei
Un câștig de 2.000.000 Lei
2 câștiguri a 1.000.000 Lei
și încă 21.995 câștiguri dela 500.000 la 6.000 Lei
50 PREMII de consolare în valoare de 10.000.000 Lei

TRAGERILE
INCEP LA
5
IANUARIE 1943
și continuă
toată
luna.

LOTERIA DE STAT

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

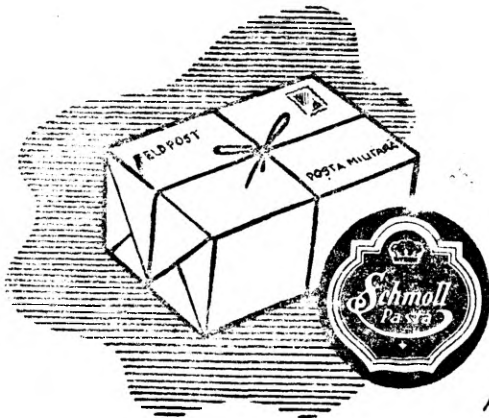
Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curată românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Nu uitați
a adăuga în pachetele
pentru bravii noștri ostași,
mult apreciați

SCHMOLLPASTA

Tribunalul Făgăraș, Corpul de Portărei

Nr. 94/1942.

Publicație de licitație

În baza încheierii judecătorești date Făgăraș Nr. 1847/1942 precum și a judecătorești rurale Șercaia Nr. 193/1942 | dosar No. C 1244/1939 și în baza delegației date de judecătoria mixtă Făgăraș Nr. G. 1847/1942, de a încasa prin execuție silită creanța de lei 3757 și acces. a următoarei Banca „Șercăiana”, repr. prin adv. Dr. Alexandru Socaciu din Șercaia, la 21 Ianuarie 1943, orele 14, se vor vinde în comuna Sâmbăta de Sus Nr. 540, următoarele: un vițel de bivola, 1 cocină pentru porci, 1 șură acoperită cu pale, în continuare se vor vinde la Nr. 366 următoarele: 5 trunchiuri de lemn, 3 purcei, una șură acoperită cu pale, evaluate la suma de lei 11480.

Făgăraș la 11 Decembrie 1942.

Șef-Portărei
Dr. Victor Wolff

Magazioner de preferință fost legător de cărți sau cu practică de librărie, caută Tipografia „ASTRA” Brașov, Str. Lungă Nr. 1 sau Școlul Regele Ferdinand No. 12.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Răscumpărarea felicitărilor de Anul Nou:

Protopop Aurel Nistor Brașov 500
Prof. Victor Slăvescu,
București Lei 1000
Dr. Octav Comșia, Președinte
la Curtea de Apel Brașov, 800
Ștefan Boer, Dir. gen. la Prima
Ardeleană Sibiu, plătit
pentru 10 refugiați Lei 3000

*

Calendarele „Astrei”

pe anul 1943 pot fi ridicate de la sediul „Astrei” Brașov, în orice zi de lucru, între orele 9-12 și 15-18. Organizațiunile de la sate sunt rugate să trimită delegați pentru ridicarea lor în cursul primelor două săptămâni ale lui Ianuarie.

*

Completarea bibliotecilor „Astrei”

În luna Ianuarie 1943 Bibliotecile populare ale organizațiilor „Astrei” din jud. Brașov vor fi completate cu 25 de volume, cărți alese anume pentru cititorii satelor.

Delegații cercurilor culturale vor aduce cu ei și registrele-inventar tip.

*

Decanul Facultății de Agronomie din Cluj

cu sediul la Timișoara, roagă părinții, rudeniile, prietenii și cunoștințele inginerilor agronomi absolvenți ai Facultății, precum și a studenților căzuți pe câmpul de onoare în actualul războiu, să comunice cât mai neîntârziat acestei Facultăți, datele personale ale celui căzut (numele și pronumele, locul unde a căzut, eventual fotografia).

Facultatea de Agronomie solicită aceste informațiuni pentru trecerea numelui eroilor săi în „Cartea de Aur” a Instituției.

*

Internat în lagăr

Inculpatul Fejer Alexandru, birjar, domiciliat în Brașov, str. Mihai Viteazul Nr. 67, în baza art. unic din Decretul Lege Nr. 3286 publicat în Mon. Of. Nr. 289 din 5 Decembrie 1941, a fost internat în lagăr pe termen de 2 luni, pentru că a luat preț de speculă.

*

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

Prof. Sebastian Nicolau, soț, Radu, fiu și Virginia Popescu, soră, anunță că împlinindu-se un an de când sufletul bun, ales și drept al scumpei lor

Ioana Nicolau

fostă profesoară de franceză la liceul Regina Maria din Cluj

nu se mai află printre ei, o slujbă religioasă s'a oficiat Marți, 29 Decembrie 1942, ora 11, în biserica Adormirii Maicii Domnului din Brașov.

Cronica Războiului

Evenimentele anului politic

Este în tradiția publicațiilor noastre, ca odată cu încheierea anului, să recapitulăm evenimentele petrecute în cele cincizeci și două de săptămâni trecute, din care istoria va spicui momentele ce merită să rămână.

ROMÂNIA

În ce privește țara noastră, anul 1942 însemnează o întărire a prestigiului, prin vitejia armatei noastre și prin disciplina de fier dovedită de toate clasele națiunii asupra cărora apasă răspunderea viitorului. Armata română și-a făcut cu prisosință datoria, acolo unde o reclama misiunea ei.

Populația românească a susținut cu stoicism toate încercările războiului, a muncit cu tragere de inimă, și-a păstrat încrederea în destinul neamului, socotindu-l singura forță capabilă să dea îndrumarea justă aspirațiilor noastre celor mai sfinte.

În cadrul politicii externe, înregistrăm vizita făcută de Mareșalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului, la Fuehrerul Adolf Hitler și întrevederea avută la cartierul general al Fuehrerului, precum și întrevederea avută câteva luni mai târziu, de către d. prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele consiliului de miniștri, cu Fueherul Mareșalului Reich German, la cartierul general al acestuia. Aceste vizite au fost făcute cu același scop de consolidare a legăturilor noastre cu cei ce conduc rosturile Europei viitoare.

Bătălii diplomatice

În anul expirat, deși luptele au ajuns la un punct socotit culminant, și în mod normal activitatea diplomatică ar fi trebuit să treacă în umbră, am putut înregistra o abatere, frontul diplomatic situându-se pe același plan amplu ca și mersul bătăliilor. De aceea, personalități din cele mai autorizate și proeminente, aparținând diplomației ambelor tabere, nu au avut misiuni din cele mai importante, cu menirea de a determina curente și opinii, a întări prietenii și a întârzia diferite atitudini. Activitatea pe tărâmul politic și diplomatic s'a manifestat prin discursuri importante, prin vizite răsunătoare, prin acorduri de tot felul și prin diverse afirmări de atitudine din partea nebeligeranților.

Între acestea din urmă, remarcăm atitudinea Turciei, care s'a menținut în cea mai strictă neutralitate, afirmând în același timp hotărârea nestrămutată de a-și apăra independența și integritatea teritorială împotriva oricărui agresor. Păstrând legături de prietenie și având acorduri politice cu ambele părți beligerante, Turcia a făcut și în cursul ultimelor 12 luni declarațiuni repetate, afirmând că vrea să-și mențină atitudinea și să rămână în afara războiului. Cum, însă, cercul războiului se strângea din ce în ce mai mult în jurul fruntariilor statului turc, era firesc să se accentueze caracterul de neutralitate expectativă și simțul de prevedere să impună Turciei măsuri de precauțiune militară. Așa se explică deosebita atențiune pe care guvernul turc a dat-o în anul care a expirat întăririi armatei, concomitent cu măsurile de ordine internă, cele economice, administrative și de siguranță.

ELVEȚIA

Elveția și-a păstrat cu strictețe atitudinea de neutralitate. Ea a ridicat proteste de căteori această neutralitate

i-a fost violată prin sborul avioanelor britanice deasupra teritoriului ei și apărarea ei antiaeriană a intrat în acțiune. În același timp însă, Elveția a căutat să întrețină bunele raporturi cu ambele părți beligerante și să-și asigure, prin acorduri economice și prin schimburi comerciale, o ușurare a propriei vieți economice, lovită și ea de consecințele războiului.

În ultima vreme, o parte a presei elvețiene, care se bucură de întreaga libertate, a avut o atitudine care la Berlin a fost considerată ca fiind favorabilă Anglo-Americanilor. Această interpretare a provocat unele declarațiuni oficiale germane, exprimând impresia neplăcută produsă de ținuta presei semnalate.

SPANIA

Spania, ale cărei simpatii pentru regimurile politice din țările Axei sunt cunoscute și care a beneficiat în timpul războiului civil de sprijinul Germaniei și Italiei împotriva bolșevismului, s'a declarat la începutul războiului ca nebeligerantă. Odată cu schimbarea survenită la Ministerul de Externe și-a precizat caracterul de neutralitate al atitudinii ei. Participarea corpului de voluntari spanioli pe frontul din răsărit n'a influențat în mod activ atitudinea oficială a Spaniei.

SUEDIA

Suedia a continuat la rândul ei să se mențină pe linia neutralității adoptate. Unele mici incidente, care au provocat și proteste oficiale, n'au modificat atitudinea acestui stat.

FRANȚA

Franța a trecut în ultimul an prin greutăți tragice. În interior, ea a avut de suferit de pe urma atacurilor aeriene, ca și de pe urma repetatelor tentative demonstrative ale adversarilor politicii oficiale franceze. În urma ocupării de către trupele anglo-americane a Africii franceze, situația ei politică a suferit o profundă modificare, întregul teritoriu metropolitan fiind ocupat de trupele Axei. Îndată ce s'a produs debarcarea anglo-americană pe teritoriul african francez, mareșalul Petain a dat ordin trupelor să opună rezistență, dar ordinul n'a fost executat decât parțial, producându-se grave defecțiuni printre ofițerii superiori francezi, care au trecut de partea dizidenților. Inuși amiralul Darlan, fostul succesori al mareșalului Petain, care se afla în Africa, s'a desolidarizat de politica guvernului din Vichy, rămânând acolo.

În prețuia încheierii unui an turbure, amiralul Darlan cade răpus de gloanțele unui tânăr de 20 ani, murmurând ultimele sale cuvinte: „Anglia și-a ajuns scopul”. Prezența lui Darlan pare să fi constituit o mare încurcătură pentru Englezii, care se sprijineau pe dizidența lui De Gaulle.

Imediat după debarcarea americano-engleză în Africa, Fuehrerul adresează mareșalului Petain o scrisoare, în urma căreia Franța liberă a fost ocupată de trupele Axei. Odată cu această acțiune, Fuehrerul a încunostițat pe Conducătorul statului francez, că această înaintare a trupelor germane nu are decât un caracter pur strategic, că odată primejdia înlăturată, linia de demarcațiune va fi restabilită și că va fi respectată autoritatea legală franceză. Totuși, mareșalul Petain a protestat împotriva acestei ocupări, considerând-o contrară condițiilor armistițiului, protest însă fără nicio altă urmărire politică din partea guvernului din Vichy.

D-l Laval, care conduce politica franceză în calitate de prim-ministru și locțiitor prezumtiv al conducătorului statului, a avut întrevederi la München, luându-și întreaga răspundere a situației. El a obținut depline puteri și din partea mareșalului Petain. Protestând împotriva violării teritoriului francez

de **Mardare Mateescu**

din Africa, d-l Laval, prin declarațiunile făcute, a afirmat hotărârea de a continua politica sa de înțelegere cu Germania, care luptă împotriva bolșevismului și a făcut apel la toți Francezii să se unească împotriva agresorilor anglo-americani. La 27 Noemvrie, armata franceză a fost desarmată și Fuehrerul a adresat mareșalului Petain o scrisoare, arătând motivele acestei proceduri. S'ar putea trage concluziunea, că Franța trăiește în momentul de față unele din cele mai tragice clipe ale istoriei sale. După cum era firesc, raporturile Franței cu Statele Unite care erau normale, au fost rupte.

Intrevederi

Vizita d-lui Laval la cartierul general al Fuehrerului, produsă recent, în prezența contelui Ciano, pare să dea indicații despre o atitudine mai energică în viitor a Franței, pe tărâmul consolidării unității de vederi a Europei luptătoare.

Menționând unele aspecte ale ciclului de întrevederi mai importante, subliniem cele avute de d-l Churchill la Washington și la Moscova; vizitele d-lui Wilkie în Europa; misiunea d-lui Stafford Cripps în India; vizita d-lui Molotov la Washington; întrevederile d-lui Ciano cu Fuehrerul; vizita trimisului d-lui Roosevelt la Papa, ș. a. Conferențele de la Moscova și Washington au format obiectul multor comentarii, cea dintâi punând în deosebi în lumină străduințele Moscovei pentru crearea unui al doilea front european, care să ușureze situația armatelor rusești.

America de Sud

Statele Americii de Sud, în majoritate, au rupt relațiile diplomatice cu Puterile Axei, solidarizându-se cu Statele Unite.

Bulgaria

Bulgaria, parteneră la „Pactul Tripartit”, a rămas pe aceeași linie de conduită, de simpatizare cu puterile Axei. Bulgaria s'a menținut efectiv în afară de războiu, guvernul din Sofia făcând în același timp repetate declarațiuni de hotărâre ostilitate împotriva bolșevismului.

România

În sfârșit, în raporturile ei internaționale, România și-a consolidat în decursul anului expirat prietenia cu Slovacia și Croația, a stăruit pe linia de bună vecinătate cu Bulgaria, iar diferitele schimburi de vizite care au avut loc între lumea intelectuală germană, italiană și cea română au urmărit să dea relațiilor de alianță cu țările Axei temeiuri de colaborare viitoare, după războiu.

Pe linia tradiției strămoșești, de apărare a bunurilor sale morale și a brazdei, țara noastră pășeste pe căile istoriei, astăzi ca și altădată.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 300
Autorități și Societați Lei 600
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 150